

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΧΝΑ-Β03	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Φύλο και υγεία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	7,5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό στην ειδίκευση 2		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW355/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Οι έμφυλες διαφορές στην υγεία είναι υπαρκτές και πολυεπίπεδες, ενώ τα αίτια στα οποία αυτές αποδίδονται αποτελούν ένα σύνθετο ζήτημα του οποίου η μελέτη και οι ερμηνείες δύνανται να υπόκεινται σε συστηματικό λάθος. Το κοινωνικό φύλο, δηλαδή το φύλο ως μια κοινωνική και πολιτισμική μεταβλητή, περιλαμβάνει πολλές διαστάσεις, καθεμία από τις οποίες επηρεάζει την υγεία. Η ταυτότητα και η έκφραση φύλου, οι έμφυλοι ρόλοι και κανόνες, οι σχέσεις των φύλων, ο δομικός σεξισμός, η εξουσία, η ισότητα ευκαιριών, αλλά και η ισότιμη αντιμετώπιση είναι ορισμένες από αυτές τις διαστάσεις. Η κοινωνικοποίηση του φύλου και τα πρότυπα αρρενωπότητας επηρεάζουν τις συμπεριφορές αναζήτησης υγείας των αγοριών και των ανδρών. Οι δομικές ανισότητες μεταξύ των φύλων περιορίζουν την πρόσβαση των κοριτσιών και των γυναικών σε υπηρεσίες υγείας και συμβάλλουν στις ανισότητες στον τομέα της υγείας. Άλλες κοινωνικές μεταβλητές, όπως η φυλή, η εθνότητα, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση και οι πολιτικές που εφαρμόζονται, συχνά αλληλοεπιδρούν με το φύλο και επηρεάζουν την υγεία, υπογραμμίζοντας τη σημασία μιας διατομεακής προσέγγισης στη μελέτη της σχέσης φύλου και υγείας.</p> <p>Έχοντας ως δεδομένο ότι το φύλο είναι ένας σημαντικός κοινωνικός προσδιοριστής της υγείας, είναι επιτακτική ανάγκη οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες στα συστήματα υγείας και κοινωνικής φροντίδας να έχουν την ικανότητα να αναγνωρίσουν και αντιμετωπίσουν τις έμφυλες ανισότητες υγείας στο εργασιακό τους πλαίσιο προς όφελος των εξυπηρετούμενων, αλλά και των ιδίων.</p> <p>Ως εκ τούτου, σκοπός του μαθήματος είναι να βελτιώσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και πολιτισμικών παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία των ατόμων και των ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό το μάθημα εξετάζει ειδικότερα τη σχέση μεταξύ φύλου και υγείας, υπογραμμίζοντας τη σημασία της διαθεματικότητας και της αντιμετώπισης των εμποδίων που σχετίζονται με το φύλο στην υγειονομική περίθαλψη, της προώθησης της ισότητας</p>

των φύλων και της ενδυνάμωσης των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις με βάση το φύλο τους με απώτατο στόχο την επίτευξη υγείας για όλους.

Ειδικότερα μετά το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να γνωρίσουν τις έμφυλες διαφορές στους δείκτες υγείας
- Να αναλύσουν τις έννοιες του βιολογικού και κοινωνικού φύλου και την πολυεπίπεδη επίδρασή τους στην υγεία
- Να κατανοήσουν τη σχέση με την υγεία των προτύπων φύλου, της κοινωνικής κατασκευής του φύλου, των έμφυλων ρόλων και κανόνων.
- Να κατανοήσουν τα πιθανά αίτια των έμφυλων διαφορών στην υγεία με βάση ένα εννοιολογικό μοντέλο ανάλυσης.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες ανίχνευσης αυτών των διαφορών σε διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα.
- Να κατανοήσουν ότι η ισότητα ευκαιριών και η ισότιμη αντιμετώπιση των φύλων δεν ταυτόσημες έννοιες, αλλά χρειάζονται και οι δύο για να επιτευχθεί έμφυλη ισότητα στην υγεία.
- Να ενσωματώσουν την οπτική του φύλου σε θέματα υγείας, αποκτώντας έτσι νέες αντιλήψεις, τρόπους λειτουργίας και παρέμβασης στον τομέα της υγείας.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Παρουσίαση της ενότητας και της διαδικασίας αξιολόγησης. Μια πρώτη προσέγγιση της σχέσης φύλου και υγείας.
2. Έμφυλες διαφορές σε θέματα υγείας – Η έννοια του φύλου (βιολογικό και κοινωνικό φύλο).
3. Αίτια των έμφυλων διαφορών: Έμφυλες ανισότητες σε θέματα υγείας – Η ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου (gender mainstreaming).
4. Ψυχοκοινωνικοί προσδιοριστές στην πρόληψη του γυναικείου καρκίνου.
5. Σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και υγεία.
6. Το φαινόμενο της έμφυλης βίας: έννοιες, μορφές, επιπτώσεις.
7. SOGIESC-based violence-βία στη σχολική κοινότητα με βάση το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου/έκφραση φύλου και τα χαρακτηριστικά φύλου και επιπτώσεις στην υγεία.
8. Πολιτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της SOGIESC βίας στην εκπαίδευση: Συμπεριληπτική εκπαίδευση και ολοκληρωμένη σεξουαλική αγωγή.
9. Το τραύμα του βιασμού της γυναίκας και η διαχείρισή του μέσα από την αφηγηματική προσέγγιση: Μια μελέτη περίπτωσης.
10. Κακοποίηση: από την πλευρά του θύματος και του θύτη.
11. Φύλο και άνοια
12. Φύλο και εξάρτηση
13. Προφορικές παρουσιάσεις ατομικών εργασιών εξαμήνου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Ναι	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	50
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	60
	Διαδραστική διδασκαλία	30
	Συγγραφή ατομικής εργασίας και προφορική παρουσίαση αυτής στην τάξη	48
	Σύνολο Μαθήματος	188
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	Οι φοιτητές/τριες στο τέλος του εξαμήνου εκτός της τελικής γραπτής εξέτασης θα αξιολογηθούν και με υποχρεωτικές εργασίες (γραπτή εργασία και προφορική παρουσίαση). Το γενικό θέμα των εργασιών θα είναι η δημιουργία σύντομων παραδειγμάτων διδασκαλίας στα οποία θα χρησιμοποιούν ανάλυση με βάση το φύλο και τη σχέση του με την υγεία, καλλιεργώντας έτσι παράλληλα βασικές δεξιότητες σε ζητήματα δημόσιας υγείας. Τα θέματα της τελικής γραπτής εξέτασης θα είναι συνδυασμός ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής και σύντομης ανάπτυξης. Η αναλογία τελικής γραπτής εξέτασης και εργασίας στον τελικό βαθμό θα είναι 60-40. Η αξιολόγηση θα γίνει στην ελληνική γλώσσα.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Cameron, D. (2018). Φεμινισμός: παρελθόν και παρόν ενός κινήματος. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.</p> <p>Dominelli, L. (2002a). Feminist social work theory and practice. London: Red Globe Press.</p> <p>Payne, M., (2021) Modern Social Work Theory. Επιμέλεια Ράτσικα Ν & Κούτρα Κ. (2022). Σύγχρονη Θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας, Κεφ. 17 Η φεμινιστική πρακτική. Εκδόσεις ΔΙΣΙΓΜΑ</p> <p>Στρατηγάκη, Μ. (2022). Πολιτικές ισότητας των φύλων: ΟΗΕ, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ελλάδα. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.</p> <p>Alvidrez, J., Greenwood, G. L., Johnson, T. L., & Parker, K. L. (2021). Intersectionality in Public Health Research: A View From the National Institutes of Health. American journal of public health, 111(1), 95–97.</p> <p>Blondeel, K., de Vasconcelos, S., García-Moreno, C., Stephenson, R., Temmerman, M., & Toskin, I. (2018). Violence motivated by perception of sexual orientation and gender identity: a systematic review. Bulletin of the World Health Organization, 96(1), 29–41L.</p> <p>Bowleg L. (2012). The problem with the phrase women and minorities: intersectionality-an important theoretical framework for public health. American journal of public health, 102(7), 1267–1273.</p> <p>Bruce, M. A., Griffith, D. M., & Thorpe, R. J., Jr (2015). Social Determinants of Men's Health Disparities. Family & community health, 38(4), 281–283.</p> <p>Butler-Mokoro, S. & Grant, L. (Eds.) (2018). Feminist perspective on social work practice: intersecting lives of women in the 21st century. New York: Oxford University Press.</p> <p>Fleming, P. J., Lee, J. G., & Dworkin, S. L. (2014). "Real men don't": constructions of masculinity and inadvertent harm in public health interventions. American journal of public health, 104(6), 1029–1035.</p>
--

Heise, L., Greene, M. E., Opper, N., Stavropoulou, M., Harper, C., Nascimento, M., Zewdie, D., & Gender Equality, Norms, and Health Steering Committee (2019). Gender inequality and restrictive gender norms: framing the challenges to health. *Lancet* (London, England), 393(10189), 2440–2454.

Krieger N. Breaking through and backlash: advancing awareness about racism, sexism, social class, and the people’s health. *Am J Prev Med* 2022; 62(6):807-813.

Krieger N. Discrimination and health inequities. In: Berkman LF, Kawachi I, Glymour M (eds). *Social Epidemiology*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2014; 63-125.

Krieger N. Methods for the scientific study of discrimination and health: from societal injustice to embodied inequality – an ecosocial approach. *Am J Public Health* 2012; 102:936-945.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine; Division of Behavioral and Social Sciences and Education; Committee on National Statistics; Committee on Measuring Sex, Gender Identity, and Sexual Orientation, Becker, T., Chin, M., & Bates, N. (Eds.). (2022). *Measuring Sex, Gender Identity, and Sexual Orientation*. National Academies Press (US).

Nielsen, M.W., Stefanick, M.L., Peragine, D. et al. Gender-related variables for health research. *Biol Sex Differ* 12, 23 (2021).

Rapp, K. S., Volpe, V. V., & Neukrug, H. (2021). State-Level Sexism and Women's Health Care Access in the United States: Differences by Race/Ethnicity, 2014-2019. *American journal of public health*, 111(10), 1796–1805.